בס"ד

יום **ד', ו' באלול** תש"ס (**6** בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

*נפתח עם ידיעה אחרונה מיום **ג' באלול** (יום א' השבוע):*
בשנת תשי"ח(1958-5718), זכה **עמוס חכם**, נכה שלקה בשיתוק בילדותו, בתואר **חתן התנ"ך הבינלאומי הראשון**. חידון התנ"ך נערך באמפיתיאטרון בקריית האוניברסיטה בירושלים במסגרת חגיגת העשור למדינה (1948-1958). חכם, פקיד פשוט וחסר-כל בבית החינוך לעיוורים בירושלים, הפך בן-יום לאחד מגיבורי התרבות של המדינה הצעירה, ולשם נרדף לידע ולבקיאות בתנ"ך. מול חכם, חתן התנ"ך הישראלי, התחרו 15 נציגים של מדינות שונות בעולם.
ההתרגשות סביב החידון היתה רבה. השאלות חוברו בקפידה ובסודיות מוחלטת ע"י צוות השופטים, בראשותו של השופט העליון, שלמה זלמן חשין. אלפים נהרו לירושלים לצפות בחידון, שהתקיים בנוכחות ראש הממשלה ונשיא המדינה. [ישראל 50]

היום, **ו' באלול**, לפני 109 שנה – בשנת תרנ"א(1891-5651) – **הוקם הארגון, "יק"א"**, איגוד להתיישבות יהודית, ע"י הברון מוריס הירש.
הברון הירש (1831-1896), מגדולי הנדבנים היהודים במאה ה-19 ויוזם מפעל ההתיישבות החקלאית היהודית בארגנטינה, צבר את הונו בעיקר לאחר שקיבל את הזכיון, בשנת 1869, מטעם השולטאן הטורקי, להנחת מסילת ברזל שחיברה את איסטנבול עם מערב אירופה. הוא הרוויח ממון רב גם מארגון מרוצי סוסים בלונדון, אך קבע לעצמו כלל: כל רווחיו מהימורי הסוסים הופנו למימון פעילותו הפילנתרופית.
בשנות ה-70' תרם הירש 200,000 דולר לרשת "**אליאנס**", כדי שתפתח את רשת בתי הספר שלה בארצות המוסלמיות. מאוחר יותר, הוא תרם מיליוני דולרים להכשרה מקצועית ליהודי גליציה ובקובינה שברוסיה ולסיוע למהגרים היהודים שהגיעו לארצות הברית ולקנדה.
אבל עיקר פעילותו היתה במימון קליטתם של יהודים מרוסיה בארגנטינה. עוד בשנת 1891 פנה הירש לצאר הרוסי והציע לו 10 מיליון דולר להקמת מערכת חינוך ליהודי רוסיה. לאחר שדחה הצאר את ההצעה, הגה הירש את הרעיון להוציא מאות אלפי יהודים מרוסיה וליישבם בארגנטינה. **הירש היה ממתנגדי התנועה הציונית**, ודחה את פניותיו של הרצל לסייע לחלוצי העליה הראשונה. **הוא טען שאין סיכוי להקים ריבונות יהודית בארץ ישראל** ("לא פרקטית"), והציע לממש דווקא בארגנטינה את הפוטנציאל החקלאי הגלום בעם היהודי.
ובכן, עוד באוגוסט 1889 הגיעו 136 המשפחות היהודיות הראשונות מרוסיה לבואנוס איירס שבארגנטינה, וכעבור מספר חודשים הקימו את "**מוזסוויל**" – המושבה החקלאית היהודית הראשונה בדרום אמריקה. אורח החיים במוזסוויל (=עיר משה) היה יהודי לחלוטין, ותושביה נהנו מאוטונומיה כמעט מוחלטת בניהול ענייניהם. היוזמה היתה של ממשלת ארגנטינה, שביקשה לנצל את הפרעות ברוסיה, לאחר רצח הצאר אלכסנדר ה-II, כדי להגדיל את אוכלוסייתה. הנסיון החקלאי עורר עניין רב בצרפת ובגרמניה. בין המתעניינים היה גם הברון היהודי, מוריס דה הירש מגרמניה. **הירש השקיע ב-1891 שני מיליון לירות סטרלינג בהקמת חברת יק"א** (חברה להתיישבות יהודית) ובכך ניסה לממש את התכנית שהגה – להעביר מאות אלפי יהודים מרוסיה לארגנטינה וליישבם ביישובים חקלאיים על פני שטח נרחב, שיהפוך לאוטונומיה יהודית... [תאריכון קק"ל/ ואלה תולדות... 2000]

...ובאותה שנה שזכה עמוס חכם לתואר המיוחל של חתן התנ"ך, **חגגה ישראל עשור לקיומה**. מספר תושבי המדינה התקרב ל-2 מיליון, כמחציתם עולים חדשים. היו אלה ימי שקט יחסי בגבולות, התפתחות כלכלית מואצת ושיפור מעמדה הבינלאומי שלה. [ספר המאה]

יום נעים!

בס"ד

יום **ד', ו'** ב**אלול** תש"ס (**6** בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

ואיפה האוטונומיה היהודית בארגנטינה היום...?

יום נעים!